

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

Warszawa, dnia 30 października 2012 r.

DOLiS/DEC-1060/12

dot.: [...]

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.) oraz art. 22 i art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), po rozpoznaniu wniosku M.M.J., zam. [...], o ponowne rozpatrzenie sprawy w przedmiocie złożonej przez niego skargi na przetwarzanie jego danych osobowych przez Proboszcza Parafii Rzymsko-Katolickiej p.w. [...], która została rozstrzygnięta decyzją Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 22 czerwca 2012 r. (DOLiS/DEC-562/12),

utrzymuję w mocy zaskarżoną decyzję.

Uzasadnienie

Do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynęła skarga M.M.J., zam. w [...] (Skarżący), reprezentowanego przez radcę prawnego J.Ż. z kancelarii G. Sp. k., z siedzibą w [...], na przetwarzanie jego danych osobowych przez Proboszcza Parafii Rzymsko-Katolickiej p.w. [...] (Proboszcz). Skarżący zarzucił Proboszczowi, że mimo złożenia przez niego oświadczenia woli o wystąpieniu z Kościoła Katolickiego wraz z wnioskiem o aktualizację jego danych osobowych z tego powodu oraz przesłanie dokumentu potwierdzającego wprowadzenie tych zmian, nie otrzymał od niego żadnego dokumentu. Wobec powyższego wniósł o „wydanie decyzji nakazującej proboszczowi ww. parafii umieszczenia w Księdze Chrztu (nr aktu [...]) adnotacji o moim wystąpieniu z Kościoła rzymskokatolickiego z dniem [...].10.2011 oraz o nakazanie mu pisemnego poinformowania mnie o dokonaniu ww. adnotacji.”

W toku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego w niniejszej sprawie Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych ustalił, co następuje:

- 1) Skarżący w piśmie z dnia [...] października 2011 r. skierowanym do Proboszcza Parafii oświadczył, iż cyt.: „na podstawie art. 60 kc, korzystając ze swoich praw zawartych w art. 2 pkt 2a Ustawy

o gwarancjach wolności i sumienia (...) z dniem dzisiejszym występuję z Kościoła Katolickiego, tj. wycofuję zgodę na podleganie jego doktrynie (Katechizm) i prawu (Kodeks Prawa Kanonicznego). Oświadczam, że w oparciu o jej art. 2 pkt 5 nie zamierzam tej decyzji uzasadniać poza tym, że nie chcę do niego należeć. Informuję także, że rezygnuję z »czasu do namysłu« gdyż decyzję już podjąłem. Ponadto nie wyrażam zgody na przekazywanie moich danych osobowych osobom trzecim. Na podstawie art. 32 ust. 1 pkt 6 Ustawy o ochronie danych osobowych (...) proszę Księdza, jako administratora moich danych osobowych, o ich uaktualnienie w księdze chrztu (nr aktu: [...]), przez naniesienie adnotacji o treści »Dnia [...] października 2011 r. formalnym aktem wystąpił z Kościoła katolickiego« oraz o przesłanie jako potwierdzenia odpisu aktu chrztu z powyższym sprostowaniem.»

- 2) W piśmie z dnia [...] lutego 2012 r. Proboszcz Parafii wskazał Generalnemu Inspektorowi, iż Pan M.M.J. „nie posiada żadnego statusu w naszej parafii a jedynie jego akt chrztu znajduje się w księdze ochrzczonych z roku [...]. W/w otrzymał z parafii, na własne żądanie, odpis aktu chrztu [...] potrzebny rzekomo do dokonania apostazji. Został wówczas poinformowany o procedurach wystąpienia z Kościoła, koniecznych do odnotowania tej decyzji w księgach parafialnych. (...) W świetle obowiązujących parafie przepisów adnotacja o apostazji może być dokonana tylko na mocy pisemnego polecenia z odnośnej Kurii. Przesłane bezpośrednio do proboszcza parafii »Oświadczenie woli« nie stanowi po temu wystarczającej podstawy.»

Na podstawie poczynionych ustaleń, w dniu [...] czerwca 2012 r. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych wydał decyzję administracyjną, w której umorzył postępowanie w niniejszej sprawie (znak DOLiS/DEC-562/12).

W dniu [...] lipca 2012 r., z zachowaniem przepisanej terminu, do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych wpłynął wniosek Skarżącego o ponowne rozpatrzenie niniejszej sprawy. We wniosku Skarżący zarzucił wydanej decyzji naruszenie:

- 1) art. 7, 77 § 1 i 80 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.; zwanej dalej k.p.a.) – poprzez niewyjaśnienie przez Generalnego Inspektora całości stanu faktycznego i nie dość wszechstronne rozpatrzenie całego materiału dowodowego, w konsekwencji którego doszło do przyjęcia, iż Skarżący należy do Kościoła, podczas gdy skutecznie z niego wystąpił; w szczególności Skarżący zarzucił nieustalenie czy dane osobowe Skarżącego dotyczą członka Kościoła – zwłaszcza wobec złożenia przez Skarżącego oświadczenia o wystąpieniu z Kościoła w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym, doręczonego Proboszczowi za potwierdzeniem odbioru, co w ocenie Skarżącego spełniło wszelkie obowiązujące na gruncie prawa polskiego normy regulujące składanie oświadczeń woli, a odmienne założenie godziłoby w konstytucyjną zasadę samostanowienia, wolności sumienia i wyznania, jak również pozostawałoby w oczywistej sprzeczności z podstawowymi zasadami prawa cywilnego – zwłaszcza ze względu na występujące w doktrynie kanonicznej wątpliwości co do mocy obowiązującej "Zasad postępowania w sprawie formalnego aktu wystąpienia z Kościoła" oraz "wynikającą z zasad prawa regułę niedopuszczalności kreowania zobowiązań bezterminowych pozbawionych możliwości ich wypowiedania (art. 365¹ Kodeksu cywilnego)";
- 2) art. 107 § 1 k.p.a. – poprzez niewskazanie przez Generalnego Inspektora uzasadnienia prawnego wydanej decyzji; zaznaczając, że Generalny Inspektor całkowicie przemilczał w jaki sposób przepisy przytoczone w decyzji znajdują w niniejszej sprawie zastosowanie i do jakich aspektów stanu faktycznego sprawy;

- 3) art. 105 § 1 k.p.a. – poprzez umorzenie postępowania w sytuacji gdy spełnione zostały przesłanki do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy; powołując się przy tym na wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 grudnia 2011 r. (sygn. akt II SA/Wa 1560/11), w którym Sąd wskazał, że wyłączenie nadzorcze z art. 43 ust. 2 ustawy nie daje Generalnemu Inspektorowi podstawy do umorzenia postępowania.

Po powtórnej analizie zgromadzonego materiału dowodowego, oraz mając na uwadze zarzuty podniesione we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych zważył, co następuje.

Przepis art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.; zwanej dalej ustawą), stanowi, że w odniesieniu do zbiorów, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, oraz zbiorów, o których mowa w ust. 1 pkt 1a, przetwarzanych przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne, Generalnemu Inspektorowi nie przysługują uprawnienia określone w art. 12 pkt 2, art. 14 pkt 1 i 3 – 5 oraz art. 15 – 18. Artykuł 43 ust. 1 pkt 3 ustawy stanowi zaś, iż z obowiązku rejestracji zbioru danych zwolnieni są administratorzy danych dotyczących osób należących do kościoła lub innego związku wyznaniowego, o uregulowanej sytuacji prawnej, przetwarzanych na potrzeby tego kościoła lub związku wyznaniowego. Generalny Inspektor ma zatem w stosunku do powyższych instytucji jedynie prawo kontroli zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych, natomiast nie ma prawa wydawania wobec nich decyzji administracyjnych ani rozpatrywania skarg w sprawach wykonania przez nie przepisów o ochronie danych osobowych. Generalny Inspektor nie mógł prowadzić w niniejszej postępowania wyjaśniającego ukierunkowanego na wydanie merytorycznej decyzji administracyjnej ani przeprowadzać czynności kontrolnych, z wyłączeniem prawa żądania złożenia pisemnych lub ustnych wyjaśnień oraz wzywania i przesłuchiwania osób w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego.

Przy tym nie wątpliwości, że Kościół Rzymsko – Katolicki należy do instytucji o uregulowanej sytuacji prawnej w rozumieniu ust. 1 pkt 3, bowiem jest instytucją, której funkcjonowanie zostało unormowane w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., w umowie międzynarodowej jaką jest Konkordat między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską z dnia 28 lipca 1993 r. oraz w ustawach, nad którymi umowa międzynarodowa ma pierwszeństwo.

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Skarżący zarzucił Generalnemu Inspektorowi, że opierając się "tylko i wyłącznie" na piśmie Proboszcza z dnia [...] lutego 2012 r., "uznał, iż M.M.J. jest członkiem Kościoła Katolickiego, Kościół ten jest zaś w swej działalności niezależny i przy wykonywaniu władzy duchowej *"posługuje się swoim wewnętrznym prawem"*. W rezultacie Generalny Inspektor uznał, iż w sprawie zastosowanie znajduje art. 43 ust. 2 u.o.d.o. i na podstawie art. 105 § 1 k.p.a. umorzył postępowanie nie wydając decyzji merytorycznej".

W odpowiedzi na przytoczony zarzut należy przypomnieć, że w zaskarżonej decyzji Generalny Inspektor wskazał, iż powyższa teza wynika wprost z przepisów ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1989 r. Nr 29, poz. 154 ze zm.). Art. 2 tej ustawy stanowi, że Kościół rządzi się w swych sprawach własnym prawem, swobodnie wykonuje władzę duchowną i jurysdykcyjną oraz zarządza swoimi sprawami; art. 3 ust. 1 wskazuje, że przytoczona ustawa określa zasady stosunku Państwa do Kościoła, w tym jego sytuację prawną i majątkową; natomiast w świetle art. 3 w sprawach odnoszących się do Kościoła, nie uregulowanych niniejszą ustawą, stosuje się powszechnie obowiązujące przepisy prawa, ale tylko o tyle, o ile nie są one sprzeczne z wynikającymi z niej zasadami.

W związku z powyższym w żadnym wypadku Generalny Inspektor nie mógłby uznać zarzutu Skarżącego, jakoby w niniejszej sprawie nie miały zastosowania określone w art. 43 ust. 2 ustawy ograniczenia uprawnień kontrolnych Generalnego Inspektora z tego tylko względu, że Skarżący złożył Proboszczowi oświadczenie o wystąpieniu z Kościoła w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym, oraz za potwierdzeniem odbioru, co w ocenie Skarżącego spełnia wszelkie obowiązujące na gruncie prawa polskiego normy regulujące składanie oświadczeń woli. Takie stanowisko jest sprzeczne za równo z cytowaną wyżej regulacją, jak i art. 25 ust. 3 i 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., zgodnie z którymi stosunki między państwem a kościołami i innymi związkami wyznaniowymi są kształtowane na zasadach poszanowania ich autonomii oraz wzajemnej niezależności każdego w swoim zakresie, jak również współdziałania dla dobra człowieka i dobra wspólnego, a stosunki między Rzeczpospolitą Polską a Kościołem Katolickim określają umowa międzynarodowa zawarta ze Stolicą Apostolską i ustawy.

Odnosząc się do stanowiska Skarżącego w przedmiocie zasadności i podstaw prawnych stosowania procedury wystąpienia z Kościoła należy podkreślić, że Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie jest organem właściwym do badania podstaw i zasadności stosowania procedur kościelnych.

Niezrozumiały jest zarzut pełnomocnika Skarżącego, że "Generalny Inspektor posiadał oświadczenie proboszcza parafii chrztu, iż mój Mandant wpisany jest w księdze chrztów – które z powołanych w pkt (i)-(iv) przyczyn jest całkowicie bezpodstawne.", mając na uwadze, że przedmiot niniejszej sprawy obejmuje nie tyle usunięcie wpisu o akcie chrztu, a jedynie zaktualizowanie wpisu poprzez zaznaczenie, iż Skarżący wystąpił z Kościoła – stosownie do regulacji "Zasad postępowania w sprawie formalnego aktu wystąpienia z Kościoła".

W myśl art. 105 §1 k.p.a. gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe w całości albo w części, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania odpowiednio w całości albo w części. W doktrynie podnosi się, że „Bezprzedmiotowość postępowania administracyjnego, o której stanowi art. 105 § 1 kpa, oznacza, że brak jest któregoś z elementów materialnego stosunku prawnego, a wobec tego nie można wydać decyzji załatwiającej sprawę przez rozstrzygnięcie jej co do istoty. Przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania, co zostanie ujawnione dopiero w toczącym się postępowaniu, a może ona powstać także w czasie trwania postępowania, a więc w sprawie już zawisłej przed organem administracyjnym” (B. Adamiak, J. Borkowski, „Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz”, 7.wydanie, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2005, s. 485-6). Ustalenie przez organ publiczny zaistnienia przesłanki, o której mowa w art. 105 § 1 k.p.a., zobowiązuje go, jak podkreśla się w doktrynie i orzecznictwie, do umorzenia postępowania, bo nie ma wtedy podstaw do rozstrzygnięcia sprawy co do istoty, a dalsze prowadzenie postępowania stanowiłoby o jego wadliwości, mającej istotny wpływ na wynik sprawy.

W związku z powyższym nie budzi wątpliwości, że Generalny Inspektor słusznie rozstrzygnął w zaskarżonej decyzji o niedopuszczalności wydania decyzji rozstrzygającej sprawę co do istoty i w konsekwencji umorzył prowadzone postępowanie. Nie można się przy tym zgodzić, że podważa tę tezę cytowany przez Skarżącego we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 grudnia 2011 r. (sygn. akt II SA/Wa 1560/11); przede wszystkim z tego względu, że cytowane orzeczenie jest na dzień wydania niniejszej decyzji w dalszym ciągu nieprawomocne.

W związku z powyższym nie ulega wątpliwości, że zarzuty podniesione we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie zasługują na uwzględnienie i zaskarżona decyzja powinna zostać utrzymana w mocy.

W tym stanie prawnym i faktycznym, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych rozstrzygnął, jak w sentencji.

Niniejsza decyzja jest ostateczna. Na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych w związku z art. 13 § 2 oraz art. 53 § 1 i 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo postępowania przed sądami administracyjnymi (Dz. U. nr 153, poz. 1270, z późn. zm.), od niniejszej decyzji stronie przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (na adres: ul. Stawki 2, 00 – 193 Warszawa).